

Številka vsak četrtek in vsakega polnletnega vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 52 din., pol leta 16 din., četrtri leta 8 din. Izven Jugoslavije 56 din. Naročnina se pošilja po upravištvo "Slovenski Gospodar" v Mariboru, Koroška cesta 5. Če se dopiše do oddelka, naročnina se plačuje v naprej. Telefon Interurban št. 115.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopis se ne vrača. Upravništvo sprejema naročnina, inšerate in reklamacije.

Cene inšeratom po dogovoru. Za večkratne oglaševane primeren popust. Nezapadle reklamacije se pošiljajo prosto.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana št. 10. Telefon Interurban št. 115.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

41. številka.

MARIBOR, dne 9 oktobra 1924

58 letnik.

Samostojneži zopet lažejo.

Pravljice našega ljudstva poznajo zmaja, ki se vedno oteplje s kakim ropom, ko so mu že vse glave pobite. Rep takega posekanega in uničenega zmaja je tudi Samostojna laži-kmetška stranka. Ona je zadnji rep centralističnega zmaja, ki se še oteplje pred neizogibnim svojim koncem. To stranko je ustvaril policajdemokrat Žerjav kot centralistično zanjko in vabo. Vsaka laž in sleparija pa trpi samo kratek čas pri tako prevdarnem in mislečem ljudstvu kot je naše in tako je tudi Samostojna »kmetška« stranka izgubila eno svojo postojanko za drugo in pri zadnjih volitvah je ostala z enim samim poslanskim mandatom in še tega je dobila izpod količnika po volilnem redu za ostanek.

Samostojneži, otroci in slugi centralističnega hajduka Žerjava so imeli poprej celo vrsto laži in sleparij za nezavedne in nerazsodne ljudi: za ene samostojnost, za druge skupnost s srbsko kmetško ali zemljoradniško stranko, za tretjo zeleno internacijo, za četrto kmetško vladu in nadoblast v državi in tako je šlo naprej zelo gostobesedno in goljufivo, da se prikrije pravi namen, služiti centralistični gospodi proti slovenskemu ljudstvu za razne profite.

Srbski zemljoradniki, ki so tedaj še strogo zastopali kmetško stanovsko stališče, so takoj po prvih volitvah spoznali slovenska samostojne kmetijce po družbi poslancev, ki je prišla v Beograd v slepo pokorščino in službo multiminilijonarja Pašića, za izdajalce kmetškega stanu in njegovih pravičnih zahtev ter so pretrgali vse zveze z njimi. Samostojneži se za to niso zmenili, ker so mislili, da bodeta Pašić in Pribičević cela leta vladala in da ne bo več treba stopiti pred narod.

Volitve so se pa le razpisale ter so samostojnežem tudi pokazale, da je slovenski narod strogi gospodar, ki hoče račun in obračun za hišnikovanje. Ko je sam Pucelj prišel po slučaju v parlament, se je pa takoj prislil srbskim zemljoradnikom, ki so med tem tudi že pokopali mnogo svojih prvotnih strogo kmetško-stanovskih nazorov. Te stranke se Pucelj drži kot klop in potem nje se skuša postavljati kot »zastopnik Slovenije in Slovencev«. Če bi zemljoradnike vodili nekdanji voditelji kot na primer Avramović in Komadinić, bi Pucelju žig kmetškega izdajalstva ostal žareč tudi pri srbskih zemljoradnikih, ker pa to stranko vodijo sedaj drugi ljudje, zato pa tudi Pucelju uspeva laganje pred srbskimi zemljoradniki.

Zastopniki ogromne večine slovenskega ljudstva bi mirno pustili Pucelja pri zemljoradnikih dobro vedoč, da ga tudi oni spoznajo, kakor so ga spoznali njihovi predniki in kakor ga pozna kmetško ljudstvo Slovenije. Pucelj pa te velike popustljivosti od strani pravih slo-

venskih zastopnikov ni znal uvaževati in je po zadnjem zborovanju zemljoradnikov v Beogradu čisto opojen, drzen in neroden prevzel vlogo nekega opolnomočnika Slovenije in slovenskega ljudstva, ki je dovolj pokazalo, da njegove stranke ne samo ne mara, ampak tudi ne potrebuje. Pucelj je »obtoževal« zastopnico cele prave Slovenije in je dobil odgovor, ki pred Srbi in pred celokupno jugoslovansko javnostjo gotovo ne bo služil njegovim interesom. Poljedelski minister dr. Kulovec je namreč dal listom izjavo, ki del samostojnih Puceljevih »obtožev« tako-le zavrača:

Kar se tiče preganjanja pristavev Puceljeve stranke, ki ima v Sloveniji en mandat, dobljen z ostanom, moram reči, da niti enemu pristašu te stranke nisem storil nobene krivice in nisem nikogar preganjal ali premeščeval. Odpustil samo enega okrajnega ekonomu, ki nimo nobene sposobnosti za to meslo in ki se je drznil še vrhu tega najogabnejše s svojim podpisom kot drž. okrajni ekonom napasti vso našo stranko brez vsakega stvarnega razloga. Premestil sem tudi enega kmetijskega učitelja, ne radi tega ker je pristaš SKS, temveč radi nedostojnega obnašanja in ker je načelnik orjune in ker je napadel nedolžno učiteljico, ki je služila v Italiji. Po mojem prepričanju taki ljudje niso sposobni vzgajati kmetške mladine. In radi preganjanja samostojnih kmetov se sedaj Pucelj pritožuje, o čigar ministrovanju bi mogli pristaši SLS povedati v strankarskem oziru — stvari, ki bi ne pričale o baš največji nepristranosti g. Pucelja. Jaz bi teh stvari ne omenjal, če si ne bi Pucelj brez vsakega povoda izmislil celo bajko o preganjanju samostojnih kmetov in zainteresiral tudi srbske zemljoradnike, ki ne poznajo razmer.

Glede Kmetijske družbe, radi katere so zemljoradniki protestirali pri Davidoviču, moram reči, da je koalicijska vlada, v kateri je sedel gospod Pucejl — leta 1921 ali 1922 prvič razgnala odbor Kmetijske družbe, imenovala komisarja in se s tem vmešavala v notranje razmere zasebnega društva, ki je imelo velik vpliv na kmetške razmere v Sloveniji. Ne bom govoril o razmerah v družbi za listega časa, ko so jo imeli v rokah samostojni kmetje, ker so te razmere dobro znane, Srbi-jancem pa nočem teh razmer razkrivati. V sled teh razmer je prišel na čelo družbe profesor Jarc, ki je odličen in prvovrsten agrarni politik. Samostojnim kmetom in Žerjavovim ljudem se je posrečilo, da so drugič postavili komisarja družbi, ki je osnovana na društvenem zakonu. Postavili so za komisarja človeka, ki nima pojma o poljedelstvu, ki ni v družbi nič delal, dobival pa je večjo nagrado. Sedaj se je izvršila samo povrnitev v prvotno stanje, ko je postavljen za komisarja profesor Jarc, ki je bil pred odstavitvijo poslevoedeči podpredsednik družbe, ker predsednika sploh ni bilo. V tej družbi, ki je dobro delala, so uvedli strankarstvo in hočejo to

strankarstvo nadaljevati. Naloga novega komisarja je, da družbo depolitizira in spremeni pravila tako, da bodo mogli biti zastopani v odboru vsi in da more družba delati. Obžalujem, da se te stvari prikazujejo v drugi luči, kot so v resnici in da se s takimi stvarmi prihaja pred ministrskega predsednika Davidoviča.

Na koncu bi še opomnil, da ima SLS v Sloveniji od 26 mandatov 21. Tri mandate so nasprotno stranke dobile vsled volivne geometrije, drugače bi dva od teh pripadla Slovenski ljudski stranki. Dva mandata so dobili radičevci s količnikom. Tako sta v vsej Sloveniji dobile samo dve stranki količnik. — To pove več kot vse pritožbe.

Zadnji rep centralističnega zmaja dr. Žerjav, ki razven prisleparjenega mandata v Ljubljani in pouličnih orjuncem nima nič v Sloveniji, se je po Pucelju do kraja otepel in Pucelj je za »samostojne« kmetijce nepremišljeno podrl še zadnji brv, po kateri bi se ostanke nekdanje »samostojne« lahko še vrnili na pota prave ljudske in kmetijsko-stanovske politike.

Sadni sejem v Ljubljani.

Po nekaterih krajih Slovenije, zlasti po Gorenjskem in po Štajerskem je letos jako dobra sadna letina. Da bi se našim sadjarjem olajšala kupčija z zimskim namiznim sadjem, se je odločilo tukajšnje Sadjarsko in vrtnarsko društvo s sodelovanjem urada velesajma in s podporo ministrstva za kmetijstvo prirediti v dneh 18.—20. t. m. na velesajmišču v Ljubljani velik sadni sejem. To bi bilo nekaj novega in doslej vsaj pri nas neobičajnega. Kljub temu pa se je nadejati, da se bo obneslo, ker je zanimanje za naše sadje precejšnje zlasti v jugu naše države, kjer manjka zlasti zimskih jabolok, pa tudi v sosednem inozemstvu. Zakaj bi enkrat ne poskusili prirediti kupčije z lepim izbranim zimskim namiznim sadjem tako, da bi producenti postavili na sejma vzorce od robe, ki jo imajo na prodaji. In zakaj ne bi porabniki in večji sadni trgovci kupili sadja naravnost od producenta na sejmu!

Prireditve je tako zamišljena, da bo Sadjarsko in vrtnarsko društvo potom primerne reklame in pouka preskrbelo dobro udeležbo od strani producentov, ozir. ponudnikov. Velesajmski urad bo pa zainteresiral za sejem porabnike in sadne trgovce. Posebni odbor bo na sejmu zastopal producenta ozir. ponudnika, ako bi se sam ne udeležil sejma. Kupčije se bodo sklepale na podlagi vzorcev, ki jih bodo producenti postavili na sejmu in bodo za obe stranki obvezne do gotovega roka, ki se bo določil pri vsakem sklepu posebej.

Džungla.

Roman iz afriških pragozdov.

Angleški spisal E. R. Burroughs. — Prevedel Paulus.

27

Ine se je sklonila, pograbila Barbo za rame in jo na vso moč stresla.

»Barba! Barba!« je kriknila. »Pomagaj, sicer sva izgubljeni!«

Počasi je odprla Barba oči. Prvo kar je videla, je bil slinavi, režeči se gobec gladne levinje, komaj par korakov od nje oddaljen.

»O vsi dobri duhovi, pomagajte, pomagajte!« je grozno zakričala, se postavila na roke in noge ter kričeč in jokajoč zbežala na vseh štirih po sobi, naglo kakor skokonoga srna, — vkljub vsem tehtnim stodvajsetin kilogramov.

Pogled na debelušasto prestrašeno ženico je zanimal celo levinjo. Za treutek je prenehala s svojimi napori in napeto opazovala čudno bitje. Barba pa je končno našla primerno skrivališče, — predal stenske omare.

Toda predal je bil mnogo preneznaten za njene razmere. Le glavo je brž skrila vanj, še enkrat je v smrtnem strahu zagnala krik, ki je v primeri z njim Kršakovo rjovenje bilo rahlo ječanje, — in izgubila je zavest.

Tedaj se je tudi levinja spomnila svojih namenov in se s ponovno silo spet rinila skozi okno.

Bleda in vsa trda, z rokami sklenjenimi na prsih je Ine slonela ob nasprotni steni in z naraščajočo grozo opazovala napredovanje strašne roparice.

Njeni prsti so zadeli ob neko trdo reč.

Potipala je —

O —! Samokres je bil, ki ga je dal Clayton in ki si ga je skrila v nadržje.

V hipu ga je imela v rokah, pomerila je, sprožila —

Zablislilo je in zagrmelo v tesnem prostoru.

Srdito je zarenčala levinja. Glava je izginila in za njo noge in dekle se je zgrudilo v nezavest. Pa levinja ni bila mrtva.

Krogla iz nevešče Inine roke jo je zadela le v pleča. Rana jo je sicer bolela in leva noga ji je ohromela, pa huje se še je levinja bliska in groma prestrašila.

Toda brž je bila spet na oknu, z divjo jezo se je plazila v odprtino, pa počasneje je šlo, rana na plečih jo je bolela in previdno se je izogibala, da ni zadela ob les.

Še malo in široka pleča se bodo prerinila skozi okno in vitko telo bo gladko zlezlo za njimi.

Tedaj je Ine spet odprla oči —

Zdrknila je na kolena, nobenega upa ni bilo več na rešitev, priporočila se bo Bogu —

Pa kaj je bilo to —?

Odnokod so zapeli brzi koraki. Bilo je kot bi nekdo v silnih skokih hitel bliže.

Ti je hitreje udarilo srce. Napeto je poslušala —

Koraki so prihiteli pred kočjo. Ustavili so se. Nekaj je butnilo ob steno.

Levinja je jezno zarenčala in obrnila glavo.

Drugi koraki so prihiteli. Krajši so bili. Nekdo je priteklo h kočji. Čula je njegovo naglo sopihanje.

Neznani glas je v neznanem govorici nekaj zapovedoval. Čulo se je kakor hreščete žlobudranje opic, kakor jezno renčanje divje živali —

In nato je čula Claytonov glas —

O dobri Bog —!

Videla je, kako je levinja počasi lezla skozi okno na prosto, izginila so pleča, nato je izginila ogromna glava, nazadnje se je žival le še s prednjimi nogami oprijemala okvirja.

In zunaj pred oknom je zagledala Ine v bledem zvezdnem svitu obrise dveh moških. —

Ko je Clayton v gozdu čul strel, ga je popadel neznan strah.

Mogoče je sicer bilo, da je ustrelil kateri mornarjev, toda — tudi Ine je imela samokres, sam ga ji je dal.

In njegovi od prebitega strahu otrpli živci so zadržali v novem strahu. Kaj če so Ino napadli mornarji —! Ali pa divje živali —!

Ine v nevarnosti —!

Kaj si je njegov spremljevalec mislil, ko je slišal strel, tega seve ni mogel uganiti. Le to je opazil, da je brž izdatno pospešil korake in ga kmalu pustil daleč za seboj.

Skočil je za njim, opotekel se je ob koreninah, butal ob debela, nešteto krat je padel, nazadnje pa je obtičal sredi črne teme.

Ves obupan je zaklical na pomoč in na njegovo veliko tolažbo se je res kmalu spet pojavil neznan »divji mož« v temi pred njim.